

Những thầy thuốc đi theo con đường của Bác Hồ

*GS. Đặng Văn Ngữ (giữa) giới thiệu với Bác Hồ về Bộ môn Ký sinh trùng (Đại học Y- Dược).
(Ảnh tư liệu)*

Trong Thư gửi cán bộ ngành y tế, ngày 27/2/1955, Chủ tịch Hồ Chí Minh nêu 3 nội dung hết sức quan trọng của ngành, đó là: Phải thật thà đoàn kết; Thương yêu người bệnh; Xây dựng nền y học nước nhà.

Đêm Ba mươi Tết Tân Sửu năm 1961, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đi thăm và chúc Tết gia đình Chủ tịch Tổng hội Y học Việt Nam - bác sĩ Hồ Đắc Di (1900 - 1984) và gia đình Thứ trưởng Bộ Y tế - bác sĩ Tôn Thất Tùng (1912 - 1982).

Bác sĩ Hồ Đắc Di kể lại, chính Chủ tịch Hồ Chí Minh là niềm động viên và là người chỉ hướng đi đúng đắn cho ông: “Khi còn trẻ, chọn nghề thầy thuốc, tôi những ước mong tìm thấy ở đó nơi gửi gắm nhiệt tình, nơi mang trí tuệ phục vụ con người. Nhưng cái thực tế phũ phàng của một nước nô lệ, những nỗi đắng cay của người trí thức ở nước thuộc địa đã dần dần mờ mắt cho tôi thấy: Không thể có tự do thực sự khi nước nhà chưa độc lập... Cái tên thần thoại “Nguyễn Ái Quốc” và hoạt động của Người trên đất Pháp vào những năm sau Chiến tranh thế giới lần thứ nhất đã làm cho trong tiềm thức của tôi lóe lên tia sáng đầu tiên về ý niệm đó”.

Trong kháng chiến chống Pháp (1945 - 1954), khi được Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn

phương châm “tự lực cánh sinh”, ông nhận thấy: “Lời nói giản dị của Hồ Chủ tịch lúc đó thấm tóe vào 4 chữ đã vạch ra cho tôi hướng đi. Thực sự chân lý bao giờ cũng giản dị. Nghe thấy chân lý đó, chúng tôi đã hành động. Không có sách, chúng tôi đã viết ra sách để giảng dạy cho sinh viên. Không có trường sở dạy, chúng tôi đã lập bệnh viện vừa chữa bệnh cho dân địa phương, vừa hướng dẫn sinh viên học tập. Trường sở, nhà ở đều nhờ vào sức dân, thầy trò chung lưng đấu cật, dựng lên những ngôi nhà giữa rừng, vừa làm, vừa dạy. Những khóa bác sĩ đầu tiên đã tốt nghiệp tỏa ra khắp nẻo đất nước; khắp các chiến trường phục vụ nhân dân, phục vụ kháng chiến. Chính Hồ Chủ tịch là người cha đỡ đầu tinh thần cho Trường Y kháng chiến”. Ông đúc kết lại: “Hòa bình lập lại, ngành y gánh thêm biết bao nhiêu nhiệm vụ mới hết sức nặng nề. Một lần nữa Bác lại đến với chúng tôi, vạch ra phương hướng công tác. Bác dạy “Luong y phải như từ mẫu...”. Y học cũng phải dựa trên nguyên tắc: khoa học, dân tộc, đại chúng! Như vậy là trong cuộc đời của tôi đã có nhiều dịp được gặp Hồ Chủ tịch. Mỗi lần gặp diễn ra trong một hoàn cảnh khác nhau, một thời kỳ khác nhau, nhưng đều bao hàm một ý nghĩa riêng, quyết định phương hướng hành động của tôi”.

Đối với bác sĩ Tôn Thất Tùng, kỷ niệm khi được gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh lần đầu tiên thật sâu đậm: “Ngay giờ phút ấy, tôi đã biết cuộc đời của tôi từ đây sẽ hoàn toàn thay đổi. Ngay giờ phút ấy, tâm hồn và trí tuệ của tôi đã đi theo Bác”. “Rồi tới những ngày đầu kháng chiến

chống Pháp. Sau khi thoát khỏi vòng vây của địch ở Đốc Tín, tôi nhận được một cái thiệp của Bác, có đóng một dấu triện đỏ nhỏ, với những hàng chữ đánh máy màu tím như sau: “Bác sĩ Tùng, chú làm việc rất hăng hái. Tôi rất vui lòng. Chú cứ gắng sức. Kháng chiến nhất định thành công. Tổ quốc sẽ nhớ công con hiền cháu thảo”, ông nhớ lại. Do đó, ông khẳng định: “Năm 1962, tôi được tặng danh hiệu Anh hùng Lao động... Nghĩ lại, nếu quả tôi đóng góp chút gì về khoa học, chính là nhờ tôi biết học và hành bài học đoàn kết của Bác Hồ. Tôi hiểu rằng sự nghiệp khoa học bao giờ cũng là sự nghiệp tập thể. Người làm công tác khoa học, phải học cách phối hợp, phối hợp rất tài tình các binh chủng khác nhau, như Bác Hồ đã tập hợp trí, dũng của dân ta, đưa dân ta từ thắng lợi này đến thắng lợi khác”.

Bác sĩ Nguyễn Văn Luyện (1898 - 1946) từng theo học Trường Y khoa Đông Dương (tiên thân của Trường Đại học Y Hà Nội). Sau 4 năm học, ông được cấp học bổng học tiến sĩ tại Pháp. Sau khi về nước, ông đã không ngần ngại công tác những vùng quê xa xôi, hẻo lánh như Lào Cai, Yên Bái... Khâm phục Chủ tịch Hồ Chí Minh, tại cuộc Tổng tuyển cử năm

1946, bác sĩ Nguyễn Văn Luyện đã ra ứng cử và đã trúng cử đại biểu Quốc hội tại Hà Nội. Tại trận chiến bảo vệ Thủ đô ngày 19/12/1946, bác sĩ Nguyễn Văn Luyện không đi tản mà cùng 2 người con trai là tự vệ thành cầm súng chiến đấu tới hơi thở cuối cùng và đã ngã xuống vì thủ đô. Năm 1953, ông cùng hai con trai đã được công nhận là liệt sĩ. Ông cũng được truy tặng

Huân chương Kháng chiến hạng Nhất. Tôn vinh những vị đại biểu Quốc hội đã hy sinh vì nước, trong đó có bác sĩ Nguyễn Văn Luyện, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nhận định: “Đối với các vị ấy, nhân dân, Quốc hội, Chính phủ đều mến yêu mãi mãi. Các vị đại biểu kể trên đã từ trần vì

Tổ quốc, vì nhân dân, vì nhiệm vụ kháng chiến, xứng đáng là đại biểu của nhân dân Việt Nam anh dũng”.

Bác sĩ Đặng Văn Ngữ (1910 - 1967) tốt nghiệp bác sĩ y khoa năm 1937 tại Trường Đại học Y Hà Nội. Ít năm sau, ông sang Nhật nghiên cứu sâu hơn về chuyên ngành. Tháng 12/1946, biết tin kháng chiến toàn quốc bùng nổ, ông tìm cách về nước và tới Việt Bắc gặp Chủ tịch Hồ Chí Minh. Ông đã viết về cuộc gặp đó: “Tôi có cảm tưởng thân mật như một người con đi xa về gặp cha vậy”. Sau đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã gửi gắm ông sản xuất Penicilline. Người còn cho mời ông Hoàng Quốc Việt (Chủ tịch Tổng Công đoàn), ông Nguyễn Văn Huyền (Bộ trưởng Bộ Giáo dục), ông Vũ Văn Cẩn (Cục trưởng Cục Quân y) và ông Lê Văn Hiến (Bộ trưởng Bộ Tài chính) tới để giúp ông. Kết quả là bác sĩ Đặng Văn Ngữ đã nghiên cứu thành công cách sản xuất ra thuốc Penicilline; loại thuốc kháng sinh này đã góp phần rất lớn trong

điều trị chống nhiễm khuẩn cho thương binh và nhân dân trong kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ sau này. Năm 1955, ông sáng lập Viện Sốt rét - Ký sinh trùng và côn trùng Việt Nam và làm Viện trưởng đầu tiên. Trong nhiều năm, ông tập trung nghiên cứu phòng chống và điều trị căn bệnh sốt rét tại Việt Nam. Đúng vào dịp Tết cổ truyền dân tộc năm 1967, ông dẫn đầu một đoàn nghiên cứu sốt rét vào chiến trường Trị - Thiên - Huế để nghiên cứu các biện pháp phòng chống sốt rét tại chiến trường và về vaccine sốt rét. Ngày 1/4/1967 vì một loạt bom B52 của giặc Mỹ, ông đã hy sinh trên mặt trận Trị - Thiên - Huế. Ngay trong năm 1967, ông đã được Nhà nước truy tặng danh hiệu Anh hùng Lao động. Năm 1996, ông được truy tặng giải thưởng Hồ Chí Minh, giải thưởng lớn về khoa học của Nhà nước cho các công trình khoa học của bác sĩ./.

Tài liệu tham khảo:

<https://www.hcmcpv.org.vn/tin-tuc/nhung-thay-thuoc-di-theo-con-duong-cua-bac-ho-1491874942>